

Λαρς Πίτερ Χάνσεν

Δώστε ευκαιρίες απασχόλησης στους νέους για να μη φεύγουν

Ο νομπελίστας και ένας από τους κορυφαίους οικονομολόγους στον κόσμο μιλάει στα «NEA» και θεωρεί ότι πρέπει να αξιοποιήσουμε με συνετή και οικονομική πολιτική το εντυπωσιακό εργατικό δυναμικό της χώρας

Ο νομπελίστας καθηγητής Οικονομικών Λαρς Πίτερ Χάνσεν, βλέπει στην Ελλάδα, κυρίως ελπίδα. «Η χώρα σας έχει μια υπέροχη κουλτούρα για να αξιοποιηθεί και εντυπωσιακό δυναμικό» λέει μιλώντας στα «NEA» με αφορμή την αναγόρευσή του σε επίτιμο διδάκτορα του τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Βλέπει, όμως, αναλύοντας την προηγούμενη φράση του, προϋποθέσεις. Και αναφέρει ότι όλα αυτά τα λαμπρά χαρακτηριστικά της χώρας μας «πρέπει να υποστηρίζονται από συνετή οικονομική και κοινωνική πολιτική».

Ο κ. Χάνσεν, καθηγητής σήμερα στο Πανεπιστήμιο του Σικάγο, τιμήθηκε το 2013 με το βραβείο Νομπέλ και σήμερα είναι ένας από τους κορυφαίους οικονομολόγους στον κόσμο. Εκτιμάει και σέβεται τα ελληνικά πανεπιστήμια, όπως δηλώνει από την Αθήνα και τα σκαλοπάτια του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών στο οποίο τιμήθηκε σε ειδική τελετή την προηγούμενη εβδομάδα. Ωστόσο προσθέτει ότι για να στηριχθούν οι έλληνες επιστήμονες πρέπει να υπάρχουν διαθέσιμες για την ανώτατη εκπαίδευση της χώρας πηγές χρηματοδότησης, καθώς η αγορά στην οποία πρέπει διαρκώς να διακρίνονται είναι «διεθνής».

Ο καθηγητής Χάνσεν σπούδασε μαθηματικά και οικονομικά σε κορυφαία πανεπιστήμια των ΗΠΑ και εκπόνησε τη διδακτορική του διατριβή υπό την επίβλεψη του βραβευμένου με Νομπέλ Christopher A. Sims. Η επιστημονική του συνεισφορά είναι πολλαπλή και μάλιστα θεμελιώδους σημασίας. Στην επιστήμη των Οικονομικών γίνεται η υπόθεση ότι οι οικονομικοί παράγοντες, όπως τα νοικοκυριά, οι επιχειρήσεις και οι κυβερνητικές υπηρεσίες, λαμβάνουν αποφάσεις υπό καθεστώς αβεβαιότητας, συνεκτιμώντας ή μη τον κίνδυνο. Για να οδηγηθούν στις αποφάσεις, πρέπει να εκτιμούν εκ των προτέρων προσδοκίες για τα αποτελέσματα, τα οποία όμως δεν είναι υπό τον έλεγχό τους. Ο έλεγχος τέτοιων οικονομικών μοντέλων προϋποθέτει κατάλληλες στατι-

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗ
ΜΑΡΝΥ
ΠΑΠΑΜΑΤΘΑΙΟΥ

στικές μεθόδους. Εδώ ο κ. Χάνσεν ανέπτυξε στατιστικές μεθόδους που ανταποκρίνονται σε αυτή την ανάγκη με τον πιο αποτελεσματικό και αξιόπιστο τρόπο.

Η συνέντευξη που παραχώρησε στα «NEA» είναι η ακόλουθη:

Πόση ισχυρή βρίσκετε σήμερα τη θέληση για ένα κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα; Έχει «θολώσει» η νομισματική πολιτική της ΕΕ τα τελευταία χρόνια από τις συνεχόμενες πολιτικές λιτότητας που ακολουθούνται σε πολλές χώρες; Βρίσκετε ότι τα αποτελέσματα των ευρωεκλογών εκπέμπουν φέτος ένα διαφορετικό μήνυμα από προηγούμενες εκλογικές αναμετρήσεις;

Για να είμαι ειλικρινής, εδώ και αρκετά χρόνια παραμένω εντυπωσιασμένος από τη δέσμευση στο ευρώ. Αρχικά ήμουν σκεπτικός σχετικά με την ιδέα ενός κοινού νομίσματος ελλείψει μιας μεγαλύτερης δημοσιονομικής ενοποίησης. Αλλά το ευρώ επέζησε της χειρότερης χρηματοπιστωτικής κρίσης με την πιο ισχυρή δέσμευση υπογεγραμμένη από Γερμανία και Γαλλία. Η Ελλάδα, λόγω και των δικών της δραστηκών κινήσεων, παρέμεινε εντός του ευρώ παρά τον εσωτερικό σκεπτικισμό για την ορθότητα αυτής της πολιτικής. Κατανοώ ότι κατά τη διάρκεια της κρίσης, η σαφής πλειονότητα του ελληνικού λαού παρέμεινε πιστή στο ευρώ.

Όσον αφορά τη λιτότητα, είναι ένα δύσκολο πρόβλημα όταν οι χώρες εισέρχονται σε κρίση με σημαντικό δημοσιονομικό χρέος. Η επιτυχία οποιασδήποτε πολιτικής λιτότητας είναι αναγκαστικά πιο μακροπρόθεσμη, καθιστώντας τη

χώρα καλύτερα προετοιμασμένη στο μέλλον για να αντιμετωπίσει οικονομικές προκλήσεις. Θεωρώ ότι πρέπει να αναγνωριστεί στην Ελλάδα το ότι έκανε σημαντικές προσπάθειες στο να αντιμετωπίσει τις ανισοροπίες στα δημοσιονομικά της ζητήματα. Από την άλλη πλευρά, ήταν και είναι μια πρόκληση για την Ελλάδα να συνεχίσει αξιόπιστα και με συνέπεια να συλλέγει τους φόρους που πιστοποιούνται, ενώ παράλληλα πρέπει να μειώνει φορολογικούς συντελεστές, για να προσελκύσει άμεσες επενδύσεις.

Στο επόμενο σας ερώτημα να πω ότι δεν είμαι ειδικός στις πρόσφατες ευρωπαϊκές εκλογές. Φαίνεται, όμως, ότι ενώ ο εθνικισμός εξακολουθεί να έχει άνοδο, υπάρχει και μια αντίθετη πολιτική βούληση υπέρ της συνέχισης της ιδέας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αν κάτι πρέπει να παρατηρήσει κανείς, είναι ότι διακρίνονται ξεκάθαρα οι δυο αυτές τάσεις. Είναι δύσκολο όμως να πούμε πώς αυτό θα εξελιχθεί τα επόμενα χρόνια.

Ποια είναι η μέθοδος αντιμετώπισης της απειλής της ανεργίας στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Μπορεί αυτό το πρόβλημα στο μέλλον να απειλήσει σοβαρά ένα όραμα ευημερίας;

Η υψηλή ανεργία παραμένει ένα πρόβλημα, αν και η Ελλάδα, όπως και άλλες χώρες, έχει σημειώσει κάποια σταδιακή πρόοδο στη διαχείριση του ποσοστού ανεργίας. Η πιο σοβαρή πρόκληση είναι η έλλειψη ευκαιριών για τα νεότερα μέλη της κοινωνίας. Κατά τη γνώμη μου, οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας είναι η καλύτερη λύση. Τα εργατικά συνδικάτα μπορούν να βοηθήσουν στην προστασία των σημερινών εργαζομένων, αλλά συχνά αυτή η προστασία είναι εις βάρος των νεοεισερχομένων πολιτών στο εργατικό δυναμικό. Εάν τα νεότερα μέλη της κοινωνίας στην Ελλάδα δυσκολεύονται να ξεκινήσουν επιτυχημένες σταδιοδρομίες στη χώρα, είναι προφανές ότι θα αναζητήσουν αλλού ευκαιρίες και αυτό

τελικά θα οδηγήσει σε μια ατυχή για τη χώρα απώλεια ανθρώπινου κεφαλαίου. Μια τέτοια απώλεια μπορεί να έχει σοβαρές μακροπρόθεσμες συνέπειες.

Πιστεύετε ότι η χώρα μας πρέπει να επενδύσει στην εκπαίδευση ως μέθοδο εξόδου από την οικονομική κρίση;

Με βάση το ακαδημαϊκό μου υπόβαθρο, φυσικά, ελκύομαι από την ιδέα των επενδύσεων στην εκπαίδευση. Τούτου λεχθέντος, υπάρχουν ενδιαφέρουσες συζητήσεις που πρέπει να γίνουν όσον αφορά τον πιο παραγωγικό τρόπο για να γίνουν αυτές οι επενδύσεις και τις ηλικίες στις οποίες θα πρέπει να στοχεύουν. Εκτιμώ ότι η ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου αποτελεί σημαντική κινητήρια δύναμη για την ανάπτυξη και την ευημερία.

Βλέπετε ελπίδα στην Ελλάδα;

Φυσικά! Έχει μια υπέροχη κουλτούρα για να αξιοποιηθεί και εντυπωσιακό δυναμικό. Αλλά αυτά τα χαρακτηριστικά πρέπει να υποστηρίζονται από συνετή οικονομική και κοινωνική πολιτική.

Ποια είναι η γνώμη σας για τα ελληνικά πανεπιστήμια;

Είναι τιμή μου η βράβευση και συνεργασία μου με το Πανεπιστήμιο Οικονομικών Αθηνών. Η Ελλάδα είχε και συνεχίζει να παράγει επιτυχημένους και σημαντικούς μελετητές. Εχω κάποιες ανησυχίες για την υποστήριξη των καλύτερων πανεπιστημίων στην Ελλάδα και για τους διαθέσιμους πόρους για την πρόσληψη και διατήρηση κορυφαίων επιστημόνων. Χωρίς τέτοιους πόρους δυστυχώς, οι καλύτεροι επιστήμονες και τα νέα ταλέντα δεν θα μπορέσουν να βρουν ελκυστική την ιδέα του να έρθουν ή να παραμείνουν στα ελληνικά πανεπιστήμια. Για τους επιστήμονες αυτούς η «αγορά» είναι διεθνής και καταλαβαίνω ότι είναι δύσκολο για τα καλύτερα ελληνικά πανεπιστήμια να ανταγωνίζονται άλλα διεθνή Ιδρύματα σε αυτό το επίπεδο.